

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Studiedagen fytolicentie

Graslandbeheer

Houd grasmat en spuitlokaal gesloten

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Geert Rombouts

april 2018

Inhoud

- ▶ **Inleiding**
- ▶ **Typische kenmerken gras**
- ▶ **Graslandvernieuwing**
- ▶ **Bemesting**
- ▶ **Oogst**
- ▶ **Onderhoud**
- ▶ **Besluit**

INLEIDING

- ▶ **Grasland geliefd onder veel vormen**
 - Natuurbeheer
 - Recreatie
 - Landschap
 - Permanente bedekking (bermen – erosie)
 - Opslag koolstof (klimaat)
 - Groenbedekker

- **Voederwinning**
 - **Tijdelijk grasland**
 - **Blijvend grasland**

Typische kenmerken grasplant

1. Gras vormt een dichte zode
2. Gras vormt voortdurend nieuwe scheuten (groeipunten)
3. Het blad is de motor van de groei
4. Jong gras heeft een hoge voederwaarde
5. Het beste gras groeit in het voorjaar
6. Na de winter vormt gras nieuwe wortels
7. Gras verbruikt veel water
8. Gras is een gulzige eter
9. Gras is een belangrijke eiwitbron
10. Gras is milieuvriendelijke teelt

Graslandmanagement

► Wat houdt het in?

- Zorgen dat er veel goede grassen staan
 - Vernieuwen
 - Onderhoud – dichte grasmatten
- Zorgen dat het gras snel (her)groeit
 - Bemesting
 - oogst – grashoogte
- Zorgen dat de koe (schaap) er graag veel van eet
 - Smakelijkheid – suiker – geen kroonroest
 - Graslengte
- Zorgen voor optimale benutting (vertering)
 - Uitgebalanceerd rantsoen

Mijn gras moet altijd groener dan aan de overkant

Een kwaliteitsvolle grasmatt voor veel jaren

► Goede kwaliteit?

→ >75% grassen met hoge landbouwkundige waarde

→ Levensduur: 5 – 8 jaar en meer

→ **Kritieke succesfactor: zode gesloten houden**

- uitstoeling stimuleren
- onderhoud
- onkruidbeheersing

→ **Elke open plek is begin van het einde**

- Zware snede – aarvorming
- Te kort maaien
- Insporing machines
- mollen

Graslandvernieuwing

► Als het dan toch moet...

- Dure investering
- Opbrengstverlies jaar van aanleg
 - Geschikte periode sept – okt
- Oorzaken minder goede zode wegnemen
- Selectief gebruik glyfosaat tegen probleemonkruiden
- Oude zode oppervlakkig versnipperen
- Vlak en fijn zaaibed
- Keuze zaadmengsel
- 30 – 40 kg per ha
- Zaaidiepte 2 – 3 cm
 - Klaver 0,5 – 1 cm

Vernieuwing

Meest geschikte grassoorten

	Engels raaigras	Beemd- langbloem	Timothee	Veld- beemdgras
Relatieve maaiopbrengst	100	100	95	70
Relatieve graasopbrengst	100	80	85	75
Relatieve vertering	100	98	100	90
Opname, Smakelijkheid	9	8	7	8
Voorjaarsgroei	6	7	7	5
Wintervast	7	10	8	7
Droogtetolerantie	7	6	7	8
Zodedichtheid	7	6	5	9
Persistentie	9	9	8	8

Voor schapen en paarden gazontypes ER en ook Roodzwenkgras

Vernieuwing

Meest geschikte rassen:

<https://www.ilvo.vlaanderen.be/rassenlijst>

Type Engels Raaigras	D, T	Persistentie (1-9)	DS opbrengst jaar 3 (in % alle rassen)
vroeg	D, T	7,0-7,6	97-104
tussen	D	6,8-7,4	100-107
	T	6,5-7,3	96-103
laat	D	6,7-7,8	99-104
	T	6,2-7,6	97-100
100= gemiddelde alle rassen			

Bemesting

► Voorziening nutriënten in evenwicht

► Stikstof

→ Zonder N geen groei

→ Zonder N geen eiwit

→ Ook nodig voor opbouw zode OS)

→ AANVOER

→ Mineralisatie OS (bladresten, dode wortels, stoppels)

→ Dierlijke mest

- Samenstelling ifv soort

- Inschatten vrijstelling N

→ Minerale meststoffen

- Snel opneembaar

Bemesting

► Stikstof N

- Gras wordt 5 – 6 keer geoogst (maaien – grazen)
= 6 teelten per jaar
- Gras neemt snel veel N op ➔ fractioneren !
 - grazen of maaien
 - Melkvee ↔ vleesvee ↔ schapen
- Gras x klaver : A WINNING TEAM
 - Klaver zorgt voor N voor zichzelf en voor de buren
 - Vanaf snede 3 geen N bemesting meer nodig
 - Rood voor enkel maaien
 - Wit voor maaien + grazen

Opgelet: gevaar trommelzucht

Kleur gras vertelt over stikstofvoorziening

Vlaanderen
is landbouw & visserij

ILVO : 3 niveau's stikstofbemesting

Bemesting

► Fosfor P

- Wortelvorming
- Moeilijk opneembaar in koude grond
- Veel Vlaamse bodems rijk voorzien
- Gras is grote exporteur van P
 - Geschikt voor uitmijning P
 - Afvoer evenredig met opbrengst
 - Belang voorziening andere nutriënten !

Bemesting

► Kalium (potas) K

- Water en transport voedingsstoffen
- Behoefte gras = 6 x behoefte koe
 - **Veel K in urine**
 - **Minder bemesting nodig op graasweide**
- Bij enkel maaien tot 400 kg K₂O
- Behoefte klaver nog groter dan gras
- Antagonisme met Mg

► Magnesium Mg

- Vorming bladgroen
- Moeilijk opneembaar in koude bodem en overmaat K
 - Gezondheid dieren : kopziekte

Bemesting

▶ Zwavel S

- Grasgroei en eiwitkwaliteit
- Vooral in de lente meeropbrengst bij bemesting S
- Vroeger voldoende via depositie
- Antagonisme Se

▶ Natrium Na

- Smaak

▶ Micro-elementen

- **CU** – Co – B – Se (schapen!)
- Zie praktijkgids bemesting module Grasland en Voedergewassen

<http://lv.vlaanderen.be/nl/voorlichting-info/publicaties/praktijkguidsen/praktijkgids-bemesting>

Oogst

► Kwaliteit sterk afhankelijk van

- Bemesting
- Groeistadium
- Weersomstandigheden

► Te vermijden

- Oogst te kort na bemesting
 - Best RE 18 – 20 %/kg DS en RC $\pm$ 24 %
- Oogst kort na periode met donker weer
 - 1 dag volle zon = boost voor suikergehalte
- **Stengelig gras**
 - Suiker ▼ verteerbaarheid ▼ VEM ▼ DVE ▼
 - Ruwe celstof ▲ hergroei ▼ zode ▼

OOgst

► Beweiden

- Aangepast aan diersoort
- Stimuleert dichtheid zode
- Niet te kort grazen (schapen, paarden)
- Zode niet laten vertrappelen
- Bossen maaien
- Begrazen afwisselen met maaien

► Maaien

- Niet te kort
- Met scherpe mesjes
- Korte veldperiode
- Insporing vermijden
- Vaak na elkaar maaien en te zware snede dunnen

Onderhoud

Minder gewasbescherming mits goed onderhoud

- ▶ **Na vernieuwen jong gras snel “toppen”**
 - × Bevordert uitstoeling gras
 - × Bestrijding jonge dicotyle onkruiden
 - × Na aanleg in voorjaar vaak toch bespuiting nodig
- ▶ **Bossen maaien en maaisnede nemen**
- ▶ **Ridderzuring : vermijd zaadvorming**
- ▶ **Vermijd schade door zware machines**
- ▶ **Mollen vangen → “klemvast”**

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Molshopen = open zode! vestiging onkruiden!

Onderhoud

▶ Zet gras in winterkleed voor rustige slaap

- × Ideaal: 8 – 10 cm (10 – 12 cm bij inzaai najaar)
- × Let op: schapen en paarden grazen vaak veel te kort

▶ Zorg voor goede afwatering in de winter

- × Goede grassen verdwijnen bij langdurige plasvorming

▶ In de vroege lente bij draagkrachtige bodem

- × Beluchten zode met weide sleep of wiedeeg
- × Aandrukken met landrol
 - Uitvlakken oneffenheden – mollengangen
- × Basisbemesting

Onderhoud

► En als het ondanks alles toch eens moet

- × Onkruiden tijdig plaatselijk bestrijden (distels – ridderzuring)
- × Leverbotslak → kalkcyanamide op natte percelen in lente
- × Emelten enkel preventief : gras niet te lang in september
- × Toekomst: technieken onkruidherkenning en plaatselijk spuiten?

► Doorzaaien bij dunne stand of open plekken

Besluit

- ▶ Gras(klaver) is een teelt die veel aandacht en kunde vraagt
→ Aanleg, bemesting en uitbating bepalend voor kwaliteit
- ▶ Diersoort (klant) bepalend voor uitbating
→ Keuze mengsel en bemesting
- ▶ Met goed onderhoud weinig of geen GBM nodig

Zorg voor uw gras als de beste van de klas!

**Goed
graslandbeheer
daarop kan je
bouwen**

Vragen ?

